

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет германської філології і перекладу
Кафедра англійської філології і філософії мови

ЗАТВЕРДЖУ
Проректор з навчально-виховної роботи
Мирослав СОЛОВІЙ
«29» серпня 2023 рр

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Аналітична філософія мови

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 03 Гуманітарні науки

спеціальність 035 Філологія

спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

рівень вищої освіти Другий (магістерський) рівень

освітньо-професійна програма Перекладознавство: професійно-орієнтовний переклад (англійська мова і друга іноземна мова)

статус дисципліни вибіркова

Форма здобуття освіти денна

Навчальний рік 2023–2024

Семестр II

Кількість кредитів ЄКТС 3

Мова навчання українська

Форма підсумкового контролю залік

КИЇВ – 2023

Розробник:

Комісар Л.П., кандидат філософських наук, доцент кафедри англійської філології
філософії мови

Схвалено на засіданні кафедри англійської філології і філософії мови, протокол №
від « 28 » серпня 2023 р.

Завідувач кафедри

Ізотова Н.П.

Схвалено на засіданні вченої ради факультету германської філології і переклад
протокол № 1 від « 29 » серпня 2023 р.

Голова вченої ради факультету

Гнезділова Я.В.

1. Мета вивчення дисципліни: сприяти *формуванню у магістрів системи сучасних знань* про логіко-методологічні й епістемологічні зсуви у новітніх наукових парадигмах та засоби їх репрезентації, концептуалізації, аналізу, референції й інтерпретації в актуальних напрямках континентальної і аналітичної філософії; сприяти *усвідомленню студентами необхідності поглиблення знань* про стратегії та форми взаємодії логіки, філософії і філології у їх плюральних та периферійних розгалуженнях, що сприятиме *набуттю студентами ефективних професійних компетентностей* та відповідних *вмінь* у виборі, комбінуванні й реалізації методологічних проєктів наукового дослідження та освітньої практики.

2. Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану) 3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі:

	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
лекції	10 год.	2 год.
семінарські заняття	20 год.	4 год.
практичні заняття	–	–
консультації	–	–
самостійна робота	60 год.	84 год.

3. Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни:

3.1. Знати

- базові етапи, принципи та напрями розвитку в аналітичній традиції філософії мови, їх взаємозв'язок з генезою та особливостями диференціації наукових дисциплін;
- відмінності поняттєвої будови та структурної організації найбільш впливових в галузі гуманітарних досліджень парадигм сучасної аналітичної філософії;
- генезу опорних для традиції аналітичної філософії ідей щодо:
  - а) виокремлення предмета аналітичної філософії;
  - б) виявлення специфіки філософії мови;
  - в) виділення принципів, на яких базуються методологічні стандарти аналітичної філософії;
  - г) осмислення логіки руху аналітичної філософії;
- провідні методологічні ідеї, що висувуються сучасною філософією мови;
- сучасні методологічні проєкти в галузі аналітичної філософії;
- обов'язковий теоретичний джерельний ресурс, що супроводжує навчальний курс.

3.2. Вміти

- коректно застосовувати у дослідницькій та викладацькій практиці концептуально-методологічний інструментарій аналітичної філософії мови, з відповідним розрізненням її гносеологічних, когнітивних, епістемологічних та аксіологічних проєкцій;
- ефективно реалізовувати набуті критично-рефлексивні навички у відборі матеріалу дослідження, оцінюванні його проблемного статусу, виборі напрямів аналізу, визначенні їх прагматичних складових;
- тлумачити сучасні методологічні програми в галузі аналітичної філософії мови, аналізувати, зіставляти різні методологічні підходи, розкривати їх внутрішню логіку;
- здійснювати методологічну «експертизу» певних науково-теоретичних та методичних джерел, критичних та реферативних оглядів, наукових рецензій тощо;
- застосовувати лекційний матеріал до розв'язання певного кола освітянських проблем, пов'язаних з підготовкою фахівців гуманітарного профілю.

3.3. Володіти елементарними навичками

- окреслювати особливості логіко-методологічного аналізу аналітичної філософії, а саме: способи виокремлення в ній методологічних стандартів, ідеалу науковості та істинності;

- акцентувати специфіку прагматичного повороту аналітичної філософії: між лінгвістичною філософією, лінгвістикою, філософією мови та філософією свідомості;
- застосовувати методологічний арсенал аналітичної метафізики, аналітичної епістемології ЛТВ-теорій (justified-true-belief) та аналітичної герменевтики у наукових дослідженнях і публікаціях.

4. Анотація навчальної дисципліни

Дисципліна «Аналітична філософія мови» належить до переліку дисциплін загальної підготовки магістра. Вона спрямована на набуття, поглиблення і систематизацію знань магістрів щодо особливостей формування, оцінки можливих ризиків та евристичного потенціалу міждисциплінарних дослідницьких проєктів; провідних методологічних стратегій аналітичного опису предметного поля гуманітарних студій; домінантних освітніх рецепцій сучасної трансформації наукового знання. Курс сприяє усвідомленню студентами необхідності критичного відстеження логічних помилок, виявів підміни понять, аргументних викривлень, епістемологічних криз, дискурсивно-нарративних ущільнень у розгортанні класичних і сучасних науково-дослідницьких дискурсів, сприяючи при цьому академічній доброчесності. У межах цього курсу магістри опановують вміннями послідовно обґрунтовувати, впроваджувати та доречно екземпліфікувати обрану стратегію дослідження та опису матеріалу, використовуючи гібридні моделі вивчення багатофакторних проблем; вирізняти, критично оцінювати та давати концептуальний опис структурно-функціональної організації власної дослідницької моделі.

Курс включає один організаційний модуль і три змістовних модуля. У *першому модулі* дається уявлення про *взаємодію мови і філософії*: «лінгвістичну філософію» і «філософію мови»; основні тренди сучасної філософії мови; поступову формалізацію; головні парадигми досліджень; філософію мови як теоретичне осердя аналітичної філософії.

У *другому модулі* розглядається *тенега аналітичної традиції в філософії від логічного аналізу мови науки до лінгвістичної філософії*: розглядаються «лінгвістичний поворот» і філософія як «критика мови» та «логіка науки»; «Логіко-філософський трактат» Л. Вітгенштайна та філософія логічного аналізу; трансформація концепції Л. Вітгенштайна від «речення як образу дійсності» до «мовних ігор»; поворот від логічного позитивізму до критичного раціоналізму.

У *третьому модулі* досліджуються *аналітична філософія як міждисциплінарний тренд в аспектах повороту філософії мови та філософії свідомості*; прагматичний поворот аналітичної філософії: між лінгвістичною філософією, лінгвістикою, філософією мови та філософією свідомості; філософія свідомості (mind) та когнітивні науки; когнітологічна критика трансценденталізму та концептуалізація «тілесного розуму»; постепістемологічна доба: аналітична метафізика, аналітична епістемологія ЛТВ-теорій (justified-true-belief) та аналітична герменевтика.

5. Завдання (навчальні цілі):

- обґрунтувати передумови і характер методологічних трансформацій в сучасній аналітичній філософії мови і в цих межах – вузлові моменти методологічних дискусій в сфері гуманітарного пізнання;
- акцентувати основний методологічний арсенал аналітичної філософії: «лінгвістичний поворот» і філософію як «критику мови» та «логіку науки»; трансформацію концепції Л. Вітгенштайна від «речення як образу дійсності» до «мовних ігор»; поворот від логічного позитивізму до критичного раціоналізму; прагматичний поворот аналітичної філософії: між лінгвістичною філософією, лінгвістикою, філософією мови та філософією свідомості тощо;
- спроектувати процес засвоєння лекційного матеріалу на формування у студентів практичної здатності до здійснення методологічного аналізу власних професійних досліджень, до адекватної орієнтації в методологічних трансформаціях сучасної науки.

ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним, володіти навичками критичного мислення.

ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Здатність працювати в команді й автономно, мотивувати людей і рухатися до спільної мети.

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 9. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо, здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 13. Здатність до особистісного і професійного розвитку, самовдосконалення, застосування кращих практик у професійній діяльності.

ЗК 14. Здатність розуміти сутність і соціальну значущість майбутньої професії, прогнозувати перспективи розвитку сфери професійної діяльності.

ЗК 15. Здатність розвивати в собі гнучкість і системність мислення, оперативність у вирішенні особистісних, соціальних і професійних проблем.

ЗК 16. Розуміння і дотримання міжособистісних, міжкультурних, соціальних і професійно-етичних норм спілкування з іншими людьми у соціально-побутових і виробничих умовах, здатність проявляти емпатію, толерантність і повагу до культурної різноманітності.

ФК 3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ФК 4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК 8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК 10. Здатність чітко й виразно висловлювати думку, використовувати знання законів техніки мовлення, норм терміновживання та вимог наукового стилю.

ФК 12. Володіння навичками науково-пошукової роботи в лінгвістиці і перекладознавстві, методами пошуку, аналізу й обробки мовних даних; здатність використовувати системні знання мови оригіналу й мови перекладу, системні знання сучасного мовознавства і перекладознавства у самостійному науковому дослідженні і всебічно застосовувати їх у написанні кваліфікаційної роботи.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни:

Результат навчання (1. знати; 2. уміти; 3. комунікація; 4. автономність і відповідальність)		Форми (та / або методи і технології навчання)	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання
Код	Результат навчання		
1.1	Знати особливості логіко-методологічного аналізу аналітичної філософії мови, а саме: способи виокремлення в ньому методологічних стандартів, ідеалу науковості та істинності	лекції, семінари, колоквіуми	письмове опитування, експрес-контроль, модульна контрольна робота
1.2	Знати специфіку висування гіпотез та теоретичних моделей в традиції аналітичної філософії мови	лекції, семінари, колоквіуми	письмове опитування, експрес-контроль, модульна контрольна робота
2.1	Вміти здійснювати евристично-креативні стратегії, що	самостійне опрацювання текстів-	усне опитування, модульна контрольна

	опредметнюються у формі інноваційних методологічних спостережень та узагальнень	першоджерел, дискусії на семінарських заняттях	робота
2.2	Вміти самостійно віднаходити належний контекст розв'язання наукових завдань	самостійне опрацювання текстів-першоджерел, дискусії на семінарських заняттях	усне опитування, модульна контрольна робота
2.3	Вміти реконструювати міждисциплінарні методологічні програми, пов'язані із такими спеціально-науковими поняттями, як «критика мови», «логіка науки», «логічний позитивізм», «критичний раціоналізм», «аналітична епістемологія JTB-теорій (justified-true-belief)», «аналітична герменевтика»	самостійне опрацювання текстів-першоджерел, дискусії на семінарських заняттях	усне опитування, модульна контрольна робота
3.1	Набути навичок діалогічності, комунікативної культури, що забезпечить майбутньому фахівцеві можливість долучатись до професійних полілогів та дискусій	колоквіуми і дискусії на семінарських заняттях, підготовка і захист колективних презентацій і проєктів	усне опитування
4.1	Самостійно сформувати належний теоретико-методологічний кругозір для майбутньої професійної роботи та практичної реалізації власних дослідницьких інтересів	самостійне опрацювання текстів-першоджерел, підготовка і захист індивідуальних проєктів	усне опитування, експрес-контроль, модульна контрольна робота
4.2	Здатність автономно і відповідально вирішувати професійні завдання крізь призму тлумачення сучасних методологічних програм в галузі студій аналітичної філософії мови	самостійне опрацювання текстів-першоджерел, підготовка і захист індивідуальних проєктів	усне опитування, експрес-контроль, модульна контрольна робота
4.3	Аналіз різних методологічних підходів, з розкриттям їх внутрішньої логіки	самостійне опрацювання текстів-першоджерел, підготовка і захист індивідуальних проєктів	усне опитування, експрес-контроль, модульна контрольна робота
4.4	Самостійне здійснення аналітичної і методологічної експертизи конкретних науково-теоретичних та методичних джерел, критичних та реферативних оглядів, наукових рецензій тощо	самостійне опрацювання текстів-першоджерел, підготовка і захист індивідуальних проєктів	усне опитування, експрес-контроль, модульна контрольна робота

7. Співвідношення очікуваних результатів навчання з дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (ВК5) Програмні результати навчання (Аналітична філософія мови)	1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	4.1	4.2	4.3	4.4
ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.	+				+	+		+	+
ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземними мовами, що вивчаються, для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною, англійською та другою іноземною мовами.					+		+	+	+
ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності й забезпечення якості наукового дослідження в конкретній філологічній галузі.	+	+	+		+		+		
ПРН 5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.					+	+	+	+	+
ПРН 6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.			+		+	+	+	+	+
ПРН 7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи у лінгвістиці.	+	+	+						+
ПРН 8. Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення					+	+		+	+

літературознавства.									
ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.	+	+	+		+		+		

7.2. Матриця відповідності програмних результатів навчання, методів навчання та форм оцінювання з навчальної дисципліни (освітнього компонента) “Аналітична філософія мови”

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.	<i>Загальнонаукові методи теоретичного пізнання:</i> аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення. Інтерактивні методи.	Розробка проєктів, виконання індивідуальних самостійних завдань.
ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземними мовами, що вивчаються, для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною, англійською та другою іноземною мовами.	<i>Загальнонаукові методи теоретичного пізнання:</i> аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення. Проблемні методи, інтерактивні методи, «уявні експерименти» сучасної філософії	Тестове опитування, складання есе, усні відповіді, виконання письмових самостійних завдань.
ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності й забезпечення якості наукового дослідження в конкретній філологічній галузі.	<i>Методи навчання:</i> – групова дискусія, – логічні задачі на розвиток критичного мислення, – герменевтичні вправи: тлумачення, коментар та інтерпретація фрагментів філософських текстів-першоджерел.	Експрес-контроль: опитування, виконання практичних завдань, розробка завдань для самостійного опрацювання.
ПРН 5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.	<i>Загальнонаукові методи теоретичного пізнання:</i> аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення. <i>Методи навчання:</i> – герменевтичні вправи: тлумачення, коментар та інтерпретація фрагментів філософських текстів-	Експрес-контроль: опитування, виконання практичних завдань.

	першоджерел.	
ПРН 6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.	<i>Загальнонаукові методи теоретичного пізнання:</i> аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення. <i>Методи навчання:</i> – групова дискусія, – логічні задачі на розвиток критичного мислення.	Експрес-контроль: опитування, виконання практичних завдань, розробка завдань для самостійного опрацювання. Оцінювання роботи студентів в групах.
ПРН 7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи у лінгвістиці.	<i>Загальнонаукові методи теоретичного пізнання:</i> аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення.	Індивідуальне і групове опитування. Експрес-контроль. МКР і залік.
ПРН 8. Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства.	<i>Методи інтерактивного (комунікативного) і проблемного навчання.</i> <i>Методи навчання:</i> – герменевтичні вправи: тлумачення, коментар та інтерпретація фрагментів філософських текстів-першоджерел.	Індивідуальне і групове опитування. Експрес-контроль.
ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.	<i>Методи навчання:</i> ситуаційний аналіз (кейс-метод), дослідження ситуації наукової взаємодії з використанням різних методів (аналіз наукових джерел, спостережень, інтерв'ю), презентація результатів виконаних досліджень.	Експрес-контроль: опитування, виконання практичних завдань, розробка завдань для самостійного опрацювання. Оцінювання роботи студентів в групах. Тематичне тестування. МКР і залік.

8. Система оцінювання результатів навчання студентів (критерії оцінювання результатів навчання та засоби діагностики навчальних досягнень студентів)

В Університеті використовується модульно-рейтингова система оцінювання результатів навчання студентів. Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності здійснюється в 4-бальній системі (“відмінно” (“5”), “добре” (“4”), “задовільно” (“3”), “незадовільно” (“2”). Рейтинг вираховується в рейтингових балах, а підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 4-бальною шкалою та за шкалою ЄКТС.

Контроль результатів навчання студента здійснюється у формі *вхідного поточного, рубіжного, модульного та підсумкового семестрового контролю* (заліку).

Вхідний контроль застосовується як передумова успішної організації вивчення дисципліни. Він дає змогу визначити наявний рівень знань здобувачів вищої освіти і слугує орієнтиром для реалізації індивідуального підходу в процесі викладання дисципліни та визначенні форм організації освітнього процесу і методів навчання.

Поточний контроль успішності студентів здійснюється протягом семестру. Під час опанування навчальним матеріалом модуля з кожної дисципліни оцінюються аудиторна, самостійна робота та інші види навчальної діяльності студента.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському, практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях і набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Бали, отримані здобувачами вищої освіти за результатами контролю з дисципліни, викладач занотовує в Журнал обліку роботи викладача і оголошує на кожному практичному (семінарському) занятті.

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період теоретичного навчання в межах годин, відведених на практичні (семінарські) заняття. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за певним освітнім ступенем або на окремих його завершених етапах. Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти. Підсумковий семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр (сесію), що здійснюється з дисципліни «Логіка і методологія наукового пізнання» у формі заліку.

Система оцінювання результатів навчання студентів заочної форми навчання

Семестровий контроль – контрольні заходи, що встановлюють результати навчання студентів з освітніх компонентів (навчальна дисципліна, практика, курсова робота) у терміни і у формах (іспит / диференційований залік / залік), визначених навчальним планом, робочим навчальним планом освітньої програми спеціальності, спеціалізації.

Семестровий контроль проводиться у формі семестрового іспиту, диференційованого заліку або заліку з конкретної навчальної дисципліни за обсягом **усього** навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені навчальним планом і графіком навчального процесу.

Студент вважається допущеним до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового іспиту, диференційованого заліку або заліку), якщо він виконав **усі** види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. Питання про недопущення студента до семестрового контролю вирішується деканом факультету на підставі письмового подання завідувача відповідної кафедри.

Студенти складають семестрові іспити, диференційовані заліки й заліки **лише** в період заліково-екзаменаційних сесій, передбачених навчальним планом і графіком навчального процесу. Іспити, диференційовані заліки та заліки проводяться згідно з розкладом, який доводиться до відома студентів і науково-педагогічних працівників не пізніше, ніж за місяць до початку сесії. У розкладі також зазначається дата, час і місце проведення передекзаменаційних консультацій. Як виняток, через поважні причини (хвороба студента, надзвичайні сімейні обставини тощо), що підтверджено відповідними документами, декан факультету може визначити індивідуальні терміни складання іспитів, диференційованих заліків і заліків.

Декани факультетів забезпечують контроль за дотриманням усіма науково-педагогічними працівниками розкладів заліково-екзаменаційної сесії.

Для проведення заліково-екзаменаційної сесії деканати факультетів готують відомості обліку успішності студентів. Відомості підписуються деканами факультетів не пізніше, ніж за місяць до початку заліково-екзаменаційної сесії, і зберігаються в деканатах.

Науково-педагогічні працівники повинні здійснювати заходи щодо створення умов для **об'єктивного** виявлення й оцінки результатів навчання студентів – перевірки рівня володіння студентами всіма видами мовленнєвої діяльності, рівня сформованості навичок вживання мовного матеріалу та вмінь говоріння. Особливу увагу треба звертати на дотримання правил академічної доброчесності, недопущення використання здобувачами вищої освіти сторонніх джерел інформації (зокрема підказки).

Студент повинен з'явитися на залік, диференційований залік чи іспит із заліковою книжкою. Екзаменатори повинні приймати заліки, диференційовані заліки та іспити лише за наявності відомості обліку успішності, підписаної деканом факультету, та залікової книжки студента.

Екзаменатори повинні розпочинати іспити, диференційовані заліки та заліки відповідно до розкладу заліково-екзаменаційної сесії. Час і місце проведення іспиту, диференційованого заліку чи заліку дозволяється змінювати **лише** за погодженням з деканом факультету.

Перевірка письмових екзаменаційних робіт з навчальних дисциплін проводиться **лише** в приміщенні Університету і повинна закінчуватись не пізніше наступного робочого дня після проведення письмового іспиту. Результати письмового іспиту доводяться викладачем до відома студентів у **дводенний термін** після проведення іспиту / диференційованого заліку. Дата, час, місце оголошення результатів письмового іспиту фіксуються в розкладі заліково-екзаменаційної сесії. У цей же період викладач виставляє отримані студентами оцінки в їх залікові книжки та відомість обліку успішності. Перевірені письмові екзаменаційні роботи студентів з виставленими оцінками, що засвідчені підписом екзаменатора, зберігаються на відповідній кафедрі як документи суворої звітності протягом **трьох місяців наступного семестру**. Відповідальність за це несе завідувач відповідної кафедри.

На заліку, який може проводитися усно, письмово, за допомогою комп'ютерних програм, в індивідуальній, груповій формі або фронтально, оцінювання засвоєння студентом навчального матеріалу здійснюється так само, як на іспиті. Викладач ставить студентові не менше двох питань, які оцінюються кожне **окремо** в 4-бальній шкалі ("відмінно" – "5", "добре" – "4", "задовільно" – "3", "незадовільно" – "2"). Потім виводиться загальна оцінка за відповідь на заліку як середнє арифметичне з оцінок за кожне питання з округленням до десятої частки. Ця оцінка помножується на коефіцієнт **20**.

За рішенням кафедри відповідно до затверджених нею критеріїв відповідь студента на кожне питання заліку може оцінюватися в багатобальній шкалі – **максимум 100 балів за весь залік**.

Отримане значення становить **підсумковий рейтинговий бал**, якому відповідає оцінка за шкалою ЄКТС і оцінка за національною шкалою ("зараховано", "не зараховано") за таблицею:

Підсумковий рейтинговий бал (кількість балів за 100-бальною шкалою)	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за залік
90 – 100	A	зараховано
82 – 89	B	
75 – 81	C	
66 – 74	D	
60 – 65	E	
0 – 59	FX	не зараховано

Якщо навчальним планом передбачено виконання студентами контрольної роботи з навчальної дисципліни, то ця контрольна робота є складником заліку / диференційованого заліку / іспиту і оцінюється як окреме питання заліку / диференційованого заліку / іспиту.

У залікову книжку студента викладач записує точну назву дисципліни (аббревіатури не допускаються), кількість годин і кредитів, підсумкову оцінку з дисципліни за національною шкалою, кількість балів за 100-бальною шкалою і оцінку за шкалою ЄКТС, дату складання іспиту чи заліку. Кількість годин і кредитів, які відводяться на вивчення навчальної дисципліни, що виноситься на семестровий контроль (залік / диференційований залік / іспит), зазначається працівником деканату у відомості обліку успішності. Саме ці цифри викладач вносить у відповідну графу залікової книжки.

Якщо студент не з'явився на іспит / диференційований залік або залік, у відомості обліку успішності виставляється відмітка "**не з'явився**", й екзаменатор засвідчує це своїм підписом. Студент, який не з'явився на іспит / диференційований залік чи залік без поважних причин, вважається таким, що отримав незадовільну екзаменаційну та підсумкову оцінки з навчальної дисципліни.

Студенти, які під час заліково-екзаменаційної сесії (**на іспитах / диференційованих заліках / заліках**) отримали **більше двох підсумкових незадовільних оцінок з дисциплін за національною шкалою**, підлягають відрахуванню з Університету.

Студентам, які отримали під час заліково-екзаменаційної сесії (на іспитах / диференційованих заліках / заліках) **не більше двох підсумкових незадовільних оцінок**, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість до початку наступного семестру. У цьому випадку на факультеті складається графік ліквідації студентами академічної заборгованості із зазначенням дати, часу перескладання, номера аудиторії та прізвища екзаменаторів. Графік затверджується деканом факультету і своєчасно доводиться до відома студентів і науково-педагогічних працівників факультету. Дотримання цього графіка є обов'язковим для екзаменаторів і студентів.

Студенти, які не склали іспит / диференційований залік або залік, повинні звернутися до деканату за дозволом на перескладання. Дозвіл на перескладання дає **лише** декан факультету. Аркуші успішності студента (як і відомості обліку успішності) реєструються в деканаті факультету і видаються під підпис **лише** екзаменаторам. Аркуш успішності студента без підпису декана факультету **недійсний**. Викладач **особисто** повертає аркуш успішності до деканату відразу ж після закінчення іспиту, диференційованого заліку або заліку, що відображається в письмовому вигляді у відповідному журналі.

Перескладання іспиту / диференційованого заліку або заліку дозволяється не більше двох разів із кожної дисципліни: один раз викладачеві, другий раз – комісії, яка створюється деканом факультету за поданням завідувача відповідної кафедри.

При позитивному результаті **повторного** складання іспиту / заліку / диференційованого заліку такому студенту виставляється **підсумкова** оцінка з дисципліни за національною шкалою **лише “задовільно”**, за шкалою ЄКТС – **Е**, а у відомості обліку успішності в графі “**Кількість балів за 100-бальною шкалою**” виставляється **60 балів**.

Якщо студент під час першого перескладання отримав оцінку **“незадовільно”** (іспит) чи оцінку **“не зараховано”** (залік), то в аркуш успішності, крім цієї оцінки, йому виставляється оцінка **FX** за шкалою ЄКТС. У випадку отримання студентом під час другого перескладання оцінки **“незадовільно”** (іспит) чи оцінки **“не зараховано”** (залік), в аркуші успішності студентів, крім зазначеної оцінки (відмітки), виставляється оцінка **FX** за шкалою ЄКТС.

Присутність на іспитах / диференційованих заліках / заліках сторонніх осіб без дозволу ректора чи проректора з навчально-виховної роботи не дозволяється.

8.1. Форми та критерії оцінювання студентів:

- **семестрове оцінювання:** поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента (аудиторна робота та самостійна робота) здійснюється в національній 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських занять позначаються «0».

У кінці вивчення навчального матеріалу модуля напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу студента як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в **рейтинговий бал за роботу протягом семестру** шляхом помноження на **10¹**. Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити **50**.

Форми семестрового оцінювання студентів:

1. **тест** (критерії оцінювання: тест оцінюється шляхом визначення якості виконання конкретних завдань);
2. **індивідуальні та колективні проекти** (критерії оцінювання: див. таблицю);
3. **усне і письмове опитування** (критерії оцінювання: див. таблицю);

¹ Наприклад, протягом семестру студент отримав за аудиторну та самостійну роботу такі оцінки: «5», «3», «5», «4», «5», «4» Середня арифметична оцінка становить **4,33**, з округленням до десятої частки – **4,3**. Отриману оцінку множимо на **10: 4,3x10=43**. Це число є рейтинговим балом студента за роботу протягом семестру.

4. **колоквіум** (критерії оцінювання: див. таблицю);

5. **експрес-контроль** (критерії оцінювання: експрес-контроль оцінюється шляхом визначення якості виконання конкретних завдань).

Види навчальної діяльності студентів	Ваговий бал	Рейтинговий бал	Критерії оцінки якості знань студентів
1. Участь у різних формах семінарських занять (семінар, семінар-колоквіум, семінар-дискусія)	5	5	Грунтовна систематизована, творча, логічно впорядкована відповідь з елементами інновацій
		4	Продуктивна (алгоритмічна), але недостатньо вичерпна відповідь
		3	Репродуктивна відповідь
		2	Фрагментарна, не аргументована відповідь
		0	Відсутність на занятті
<p>При оцінюванні роботи на семінарі враховуються: активна участь в роботі на семінарському занятті:</p> <ul style="list-style-type: none"> - здатність студента висувати питання до обговорюваної проблеми (викладачеві, студентам) – 1-3 бали; - відповіді на додаткові питання (викладача чи студента), що пов'язані з проблематикою інших дисциплін – 1-3 бали; - здатність виокремити значущість обговорюваного матеріалу для професійного та світоглядно-особистісного розвитку - 3 бали; - суттєві доповнення, що розширюють горизонт обговорюваної проблеми -3 бали. 			
2. Виконання завдань позааудиторної самостійної роботи	5	5	Грунтовна систематизована, творча, логічно впорядкована відповідь
		4	Продуктивна (алгоритмічна), але недостатньо вичерпна відповідь
		3-2	Виконане за репродуктивним рівнем складності
		0	Завдання не виконане

- **підсумкове оцінювання: залік.** Критерії оцінювання: відмітка про залік у національній шкалі («зараховано», «не зараховано») та оцінка в шкалі ЄКТС виставляється на підставі семестрового рейтингового бала студента за дисципліну таким чином:

90 – 100 балів	–	A («відмінно»)
82 – 89 балів	–	B («добре»)
75 – 81 бал	–	C («добре»)
66 – 74 бали	–	D («задовільно»)
60 – 65 бали	–	E («задовільно»)
59 балів і нижче	–	FX («незадовільно»).

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 60 і вище, отримують відмітку про залік «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку. Студенти,

які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 59 і нижче, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється відмітка про залік «зараховано» в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – Е та бал 60. Якщо студент під час заліку отримав відмітку про залік «не зараховано», то йому в залікову відомість виставляється відмітка про залік «не зараховано» в національній шкалі, оцінка FX – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

- **умови допуску до семестрового заліку: виконання МКР.** Критерії оцінювання: модульна контрольна робота є складником семестрового рейтингу. Наприкінці семестру всі студенти виконують модульні контрольні роботи. Модульні контрольні роботи оцінюються в 4-бальній системі («відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Ці оцінки трансформуються в рейтинговий бал за МКР у такий спосіб:

«5» («відмінно») - 50 балів: повна ґрунтовна систематизована відповідь з елементами інновації;

«4» («добре») - 40 балів: повна правильна відповідь, не завжди систематизована, із незначними неточностями, з продуктивними елементами (перераховані всі відношення між поняттями);

«3» («задовільно») - 30 балів: репродуктивне відтворення навчального матеріалу; неповна правильна відповідь (надані не всі необхідні уточнення щодо тлумачення понять, перераховані не всі відношення між поняттями); фрагментарна відповідь без жодних коментарів; відповідь містить помилки;

«2» («незадовільно») - 20 балів: містить помилки та прогалини у знаннях; частково перераховані відношення між поняттями, наявні безуспішні спроби виконати завдання;

0 балів: відсутність відповіді.

8.2 Організація оцінювання (обов'язково зазначається порядок організації передбачених робочою програмою навчальної дисципліни форм оцінювання із зазначенням орієнтовного графіка оцінювання):

А) Атестація – після п'яти навчальних тижнів. Методика атестаційного контролю курсу передбачає використання загально-філософських методів (феноменологічного, герменевтичного, аксіологічного, діалектичного).

Б) Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента (аудиторна робота та самостійна робота) – протягом десяти навчальних тижнів. При поточному оцінюванні застосовується специфічна методологія, зумовлена логікою самого курсу, що тяжіє до «розуміючих методик»: а саме герменевтична логіка, спрямована на інтерпретативні стратегії, дискурс-аналіз як когнітивна і мовленнєва практика «прочитання» соціальної дійсності, нарративна та структуралістська методологія з акцентуванням уваги на сучасних «оповідальних стратегіях».

В) Модульна контрольна робота – на останньому семінарському занятті. МКР передбачає використання як загально-філософських (див. п. А), так і загальнонаукових методів (зокрема, застосовуються системний та компаративний підходи, аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення), тобто як теоретичні, так і емпіричні методи.

8.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно	90 – 100
Добре	75 – 89
Задовільно	60 – 74
Незадовільно	0 – 59
Зараховано	60 – 100
Не зараховано	0 – 59

9. Програма навчальної дисципліни. Тематичний план занять

№ з/п	№ і назва теми (включно із темами, що винесені на самостійне	Кількість годин			
		Денна/вечірня форма		Заочна форма	
		Ра-	у тому числі	Ра	у тому числі

	опрацювання)	ЗОМ				- ЗОМ			
			лекції	семінарські / практичні заняття	самостійна робота		лекції	семінарські / практичні заняття	самостійна робота
Модуль 1									
Змістовий модуль 1. Філософія мови як теоретичне осердя аналітичної філософії									
1.1	Модерна традиція філософії науки: раціональна наука (science) та ідеал універсальної науковості як осьова тема модерної філософії.	14	2	2	10	14	2	-	12
1.2	Взаємодія мови і філософії: «лінгвістична філософія» і «філософія мови»; основні тренди сучасної філософії мови; поступова формалізація; головні парадигми досліджень.	14	2	2	10	14	-	2	14
Змістовий модуль 2. Генеза аналітичної традиції в філософії від логічного аналізу мови науки до лінгвістичної філософії									
2.1	«Лінгвістичний поворот» і філософія як «критика мови» та «логіка науки»; «Логіко-філософський трактат» Л. Вітгенштайна та філософія логічного аналізу.	14	2	2	10	14	-	-	14
2.2	Трансформація концепції Л. Вітгенштайна: від «речення як образу дійсності» до «мовних ігор»; поворот від логічного позитивізму до критичного раціоналізму.	14	2	2	10	14	-	2	12
2.3	Нова концепція «значення» Л. Вітгенштайна – Дж. Остіна: від «мовних ігор» до «перформативних висловлювань»; мова як «форма життя», «соціальне явище», «мовленнєва дія», «мовленнєвий акт». Теорія «мовленнєвих актів» Дж. Остіна – Дж. Серля.	14	2	4	8	14	-	-	14
Змістовий модуль 3. Аналітична філософія як міждисциплінарний тренд в аспектах повороту філософії мови та філософії свідомості									
3.1	Прагматичний поворот	10	-	4	6	10	-	-	10

	аналітичної філософії: між лінгвістичною філософією, лінгвістикою, філософією мови та філософією свідомості.								
3.2	Міждисциплінарні студії сучасної поступістемології: філософія свідомості (mind) та когнітивні науки; аналітична метафізика, аналітична епістемологія JTB-теорій (justified-true-belief) та аналітична герменевтика.	10	-	4	6	10	-	-	10
	Разом годин за модулями	90	10	20	60	90	2	4	84
	Усього годин	90	10	20	60	90	2	4	84

10. Рекомендована література (у тому числі Інтернет ресурси)

Основна (навчально-методична):

- Бацевич, Ф. (2011). *Філософія мови*. Історія лінгвофілософських учень. Київ: Академія. URL: <https://academia-pc.com.ua/product/146>
- Бондарчук, І. А., Комісар, Л. П. (2014). *Логіка і методологія наукового пізнання (гуманітарні науки): навчально-методичний посібник*. Київ: ЛОГОС. URL: <https://onedrive.live.com/?authkey=%21AJU4F1HZ7ywOzfo&cid=3A2CA1281D4ADF22&id=3A2CA1281D4ADF22%21450&parId=3A2CA1281D4ADF22%21449&o=OneUp>
- Добронравова, І. С., Білоус, Т. М., Комар, О. В. (2009). *Новітня філософія науки: підручник*. Київ, Логос.
- Європейський словник філософій: Лексикон неперекладностей. (2011-2016). Том 1-4 / Кассен Б. (Укл.). Київ, ДУХ І ЛІТЕРА.
- Йосипенко, О. (2018). «Прояснення» vs «пояснення»: методологічні рефлексії Вітгенштайна щодо людської природи (французька перспектива). *Sententiae*. Том 37:2. 93-107. URL: <https://sententiae.vntu.edu.ua/index.php/sententiae/article/view/411/379>
- Комісар, Л. П. (2021). Тріада «розуміння – пояснення – пізнання» в «герменевтичній ситуації» сучасної епістемології. *Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць*. № 161. (Ч. 2. Філософські науки.). 32-36.
- Комісар, Л. П. (2022). Метадисциплінарність сучасної філософії в оптиці практичних вимірів. *Вісник Національного авіаційного університету*. Серія: Філософія. Культурологія: Збірник наукових праць. № 2 (36). 45-50.
- Левітін, Д. (2020). *Структуроване мислення. Ясний розум в інформаційному хаосі.*; пер. з англ. Р. Шияна. Київ: Наш формат.
- Рослінг, У., Рослінг-Рьонлюнд, А, Рослінг, Г. (2019). *Фактологія. 10 хибних уявлень про світ, і чому все набагато краще, ніж ми думаємо*. Київ: Наш формат.
- Петрушенко, В. (2018). Структура та розвиток знання: закономірності пізнавального процесу. *Гуманітарні візії*. Том 4. Число 2. 46-50.
- Штемер, П. Аналітична філософія мови. (2008). / *Класики філософії мови від Платона до Ноама Хомського*. / Пер. з нім. А. Богачова, І. Іващенко, К. Ткаченка. Київ, Курс. С. 420-439.
- Bowell, T., Cowan, R., Kemp, G. (2020). *Critical Thinking. A Concise Guide*. Взято з: <https://www.routledge.com/Critical-Thinking-A-Concise-Guide/Bowell-Cowan-Kemp/p/book/9780815371434>

Основна (першоджерела):

1. Антологія сучасної аналітичної філософії, або жуку залишає коробку. (2014). / За науковою редакцією А.С. Синиці. Львів: Літопис.
2. Антологія сучасної філософії науки, або усмішка ASIMO. (2017). / За науковою редакцією В.П. Мельника та А.С. Синиці. Львів: ЛНУ імені Івана Франка.
3. Богачов, А. (2012). Досвід і сенс. Київ: ДУХ І ЛІТЕРА.
4. Васильченко, А. (2021). Інтерсуб'єктивний підхід до інтенційності та внутрішні об'єкти: Аналітика суб'єктивності та інтерсуб'єктивності. *Філософська думка*. № 6. 27-41.
5. Вітгенштайн, Л. (1995). *Tractatus Logico-Philosophicus*. Філософські дослідження / Пер. з нім. Є. Поповича. К.: Основи.
6. Гусерль, Е. Ідеї чистої феноменології і феноменологічної філософії. Книга 1. Загальний вступ до чистої феноменології. (2020). / Пер. з нім. В. Кебуладзе. Харків: Фоліо.
7. Єрмоленко, А. (2021). Інтеріоризація інтерсуб'єктивності в «Я»-концепті та співвідповідальність у трансцендентальній прагматиці. (Сучасна філософія розуму: перспективи розвитку). *Філософська думка*. № 6. 6-15. <https://doi.org/10.15407/fd2020.06.006>
8. *Класики філософії мови від Платона до Ноама Хомського* (2008) / (Ред.). / Пер. з нім. А. Богачова, І. Іващенко, К. Ткаченка. Київ, Курс.
9. «Медитації» Декарта у дзеркалі сучасних тлумачень (2021). / Жан-Марі Бейсад, Жан-Люк Марйон, Кім Сан Он-Ван-К. (Ред.). / Пер. з фр. і лат. О. Хоми та А. Баумейстера. Київ, ДУХ І ЛІТЕРА.
10. Приходько, В. В. (2017). Концептуалізація просторового повороту у філософуванні: «структуралістське епохе», «екзистенційна географія», «топографічна методологія». *Гуманітарні студії. Збірник наукових праць*. Випуск 29. 123-131.
11. Пучкова, Д. (2020). Постнекласичний тип раціональності: полі-, між-, транс- та метадисциплінарність. *Вісник національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія*. Том 32. № 2. 93-97.
12. Clark, A. (2013). Whatever next? Predictive brains, situated agents, and the future of cognitive science // *Behavioral and Brain Sciences*, 2013. Vol. 36. № 3. P. 181-204.
13. *The Oxford Handbook of The History of Analytic Philosophy*. (2013). / ed. by M. Beaney. Oxford, Oxford University Press.

Додаткова:

1. Богачов, А. (2020). Гусерлеві феноменологічні осяяння в українському викладі / А. Богачов, А. Вахтель, В. Кебуладзе, В. Терлецький. *Філософська думка*. № 1. 135-138.
2. Вахтель, А. (2019). Сучасна українська феноменологічна термінологія і підходи до перекладу «Картезіанських медитацій» Едмунда Гусерля. *Sententiae*. Том 38:2. 37-50.
3. Лактіонова, А. В. (2016). Філософія дії: монографія. Київ, Київський університет.
4. Рюс, Ж. (1998). Поступ сучасних ідей: Панорама новітньої науки / Пер. з фр. В. Шовкун. Київ: Основи. URL: <http://litopys.org.ua/jruss/russ.htm>
5. Франкл, В. (2020). Людина в пошуках справжнього сенсу. / Переклад з англ. О. Замойської. Харків: Клуб сімейного дозвілля.
6. Фромм, Е. (2019). Втеча від свободи. / Переклад з англ. М. Яковлева. Харків: Клуб сімейного дозвілля.
7. Фромм, Е. (2020). Мати або бути? / Переклад з англ. Г. Яновської. Харків: Клуб сімейного дозвілля.
8. Churchland, Patricia S. (2011). *Braintrust: What Neuroscience Tells Us about Morality*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
9. Dancy, J. (2004). *Ethics without principles*. NY: Clarendon press, Oxford.
10. Hutto, D. D. (2010). *Analytic Philosophy: The History of an Illusion*. *Philosophical Investigations*. Vol. 33. № 2. P. 187-191.
11. Noel Moore & Richard Parker. *Critical Thinking* (9th ed.). (2009). NY: Columbia University Press.

12. Pollock, J. L. (2009). *Logic: An Introduction to the formal study of Reasoning*. University of Arizona.
13. *The Cambridge Handbook of Situated Cognition*. (2009). / ed. by Murat Aydede & P. Robbins. Cambridge.
14. *The Discourse Studies Reader: Main currents in theory and analysis*. (2014). / ed. by Johannes Angermüller, Dominique Maingueneau and Ruth Wodak. John Benjamins. John Benjamins Publishing Company. Amsterdam / Philadelphia.

11. Додаткові ресурси (за наявності):

Офіційний веб-сайт секції філософії. URL: http://philosophy.knlu.edu.ua/ . На сайті секції філософії розміщений навчально-методичний посібник: Бондарчук, І. А., Комісар, Л. П. (2014). <i>Логіка і методологія наукового пізнання (гуманітарні науки): навчально-методичний посібник</i> . Київ: ЛОГОС.	https://onedrive.live.com/?authkey=%21AJU4F1HZ7ywOzfo&cid=3A2CA1281D4ADF22&id=3A2CA1281D4ADF22%21450&parId=3A2CA1281D4ADF22%21449&o=OneUp
Енциклопедія Станфордського університету. (Англійською мовою).	http://plato.stanford.edu/ .
Електронна бібліотека PSYLIB.	http://psylib.org.ua/books/ .
Електронна повнотекстова бібліотека Іхтіка.	http://ihtik.lib.ru/
Електронна підбірка філософських першоджерел.	http://lebenswelt.narod.ru/library.htm
Guide to the Philosophy of Mind. Compiled by David Chalmers.	http://consc.net/guide/